افق حوزه
• سال بیست و یکم
• شماره ۷۵۴
• دوشنبه ۸ خرداد ۱۴۰۲
• ۱۲ صفحه • ۳۰۰۰ تومان
Ofogh-e Hawzah Weekly
• صاحب امتیاز: مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه
• مدیر مسئول: محمدرضا برته
• سردبیر: رمضانعلی عزیزی
• با همکاری هیأت تحریریه
• تلفن: ۳۲۹۰۰۵۳۸ • نمابر: ۳۲۹۰۱۵۲۳ • صندوق پستی: ۳۷۱۸۵/۴۳۸۱
• نشانی: قم، بلوار جمهوری، کوچه ۲، پلاک ۱۵
• پایگاه اینترنتی: www.ofoghhawzah.ir
• پست الکترونیک: info@ofoghhawzah.ir
• امور هنری: سید امیر سجادی
• کارشناس فنی چاپ: مصطفی اویسی • چاپ: صمیم ۴۴۵۳۳۷۲۵

در محضر نور

حضرت امام علی بن موسی الرضا علیه‌السلام

لا یَسْتَکْمِلُ عَبْدٌ حَقیقَةَ الایمانِ حَتّی تَکُونَ فیهِ خِصالٌ ثَلاثٌ: اَلتَفَقُّهُ فی الدّینِ وَ حُسْنُ التَّقْدیرِ فِی الْمَعیشَةِ وَالصَّبْرُ عَلَی الرَّزایا.

هیچ بنده‌ای به کمال حقیقی ایمان نمی‌رسد، تا اینکه این سه خصلت در او باشد: دین‌شناسی؛ اندازه و برنامه‌ریزی در زندگی و شکیبایی بر سختی‌ها و ناملایمات.

تحف العقول، ص ۴۴۶

سخن بزرگان

امام خمینی قدس‌سره

پیام من به ملت بزرگ و توده‌های عظیم انسان‌ها که پیروزی به دست پر برکت آنان تحقق یافت و آنان اسلام عزیز را در این قرن تجدید نمودند و همه مرهون خدمات ارزندهٔ آنان هستیم، این است که این اعجاز بزرگ قرن و این پیروزی بی‌نظیر و این جمهوری اسلامی، محتاج به حفظ و نگهبانی است و آن هم نیز به دست توانای شما که دست خداوند قادر با آن است، حاصل می‌شود.

صحیفه امام ج ۱۴ / ص ۷۷

گوهرهای معرفت در زیارتنامه امام رضا علیه‌السلام و حضرت معصومه علیهاالسلام

حجت‌الاسلام والمسلمین محمدجعفر طبسی
مدیر گروه فقه ثقلین مرکز فقهی ائمه اطهار علیهم‌السلام

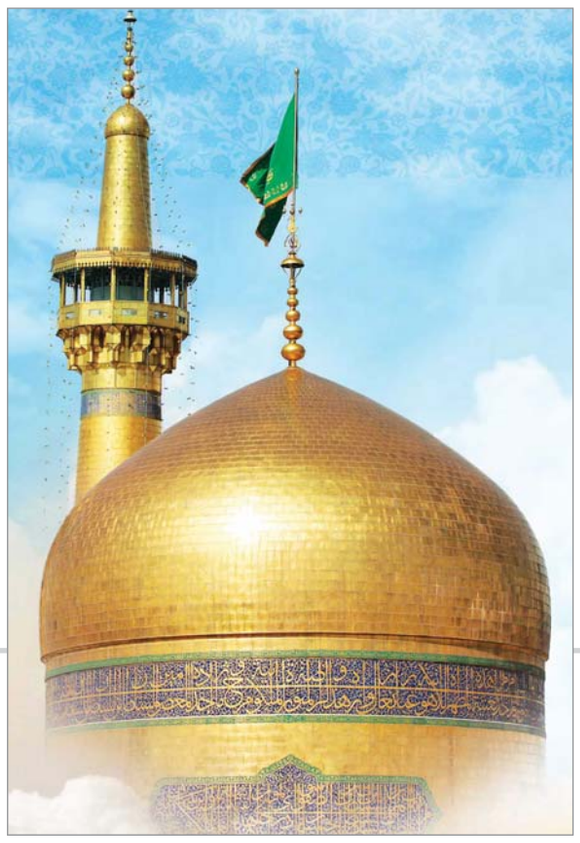

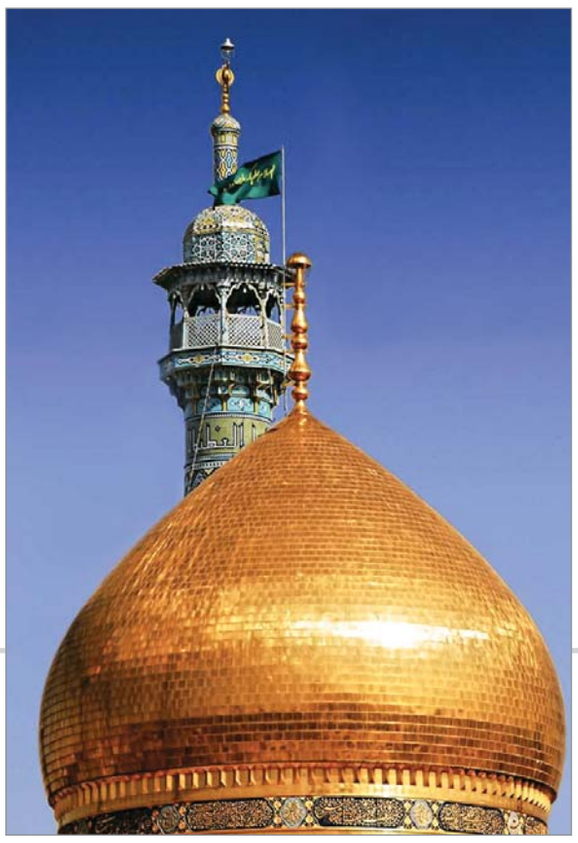

حجت‌الاسلام والمسلمین محمدجعفر طبسی؛ مدیر گروه فقه ثقلین مرکز فقهی ائمه اطهار علیهم‌السلام در همایش «گوهرهای معرفت در زیارتنامه حضرت امام رضا و حضرت معصومه علیهاالسلام» از سلسله نشست‌های کنگره بین‌المللی امام رضا علیه‌السلام، طی سخنانی با بیان برخی از فضایل زیارت امام رضاو حضرت فاطمه معصومه علیهاالسلام، گفت: ما تمام تلاش خود را به‌کار می‌گیریم که دستمان را به ضریح برسانیم؛ ولی از اینکه امام علیه‌السلام، نور خدا در تاریکی‌های زمین است، غافلیم؛ اما در عین حال از باب اینکه «ما لایدرک کله لایترک کلّه» و به‌تعبیر دیگر، «آب دریا را اگر نتوان کشید * هم به‌قدر تشنگی باید چشید»، به نکاتی در این زمینه اشاره می‌کنم و از این طریق، تلاش می‌کنم که گوهرهایی از جنس معرفت و مرواریدهایی از جنس نور را از دریای عبارات نورانی اولیای الهی و معصومان علیهم‌السلام صید و استخراج کنم و خدمت مخاطبان عزیز تقدیم کنم.

• روایت اول: اهمیت زیارت امام رئوف علیه‌السلام از دیدگاه معصومان علیهم‌السلام

شیخ صدوق علیه‌الرحمه (متوفای ۳۸۱ ق) در کتاب ارزشمند عیون اخبارالرضا علیه‌السلام به ده‌ها روایت در اهمیت و فضیلت زیارت آن‌حضرت اشاره می‌کند که به برخی از آنها می‌پردازم. روایت اول با سندی از امیرالمؤمنین علیه‌السلام از پیغمبر اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله روایت کرده که فرمود: «سیدفن بضعة منی بأرض خراسان لا یزورها مؤمن إلا أوجب الله عزوجل له الجنة وحرم جسده علی النار» (عیون اخبارالرضا، ج ۲، ص ۲۹۵، حدیث ۴)؛ به‌زودی پاره تن من در سرزمین خراسان دفن می‌شود و هیچ مؤمنی او را زیارت نمی‌کند؛ مگر اینکه خداوند بهشت را بر او واجب و بدنش را بر آتش حرام می‌کند.

کلمه «منّی» در این حدیث شریف، قابل تأمل و توجه است و دلالت تام بر عصمت امام رضا علیه‌السلام می‌کند؛ زیرا امام پاره تن رسول‌خدا صلی‌الله‌علیه‌وآله است و از آنجایی که پیامبر معصوم است، پاره تن او هم باید از عصمت برخوردار بوده باشد.

همین حرف درباره دختر حضرت یعنی حضرت فاطمه زهرا علیهاالسلام نیز صادق است؛ چون رسول‌الله صلی‌الله‌علیه‌وآله فرمود: فاطمه پاره تن من است. همچنین رسول‌خدا صلی‌الله‌علیه‌وآله درباره امیرالمؤمنین علیه‌السلام فرمود: «علیّ منّی»؛ علی از من است.

• روایت دوم: بهشت برای زائر با معرفت

شیخ صدوق علیه‌الرحمه با سندی از حضرت عبدالعظیم حسنی علیه‌السلام از حضرت ابی‌جعفر امام جواد علیه‌السلام نقل کرده که فرمود: من برای زائر پدرم، درحالی‌که عارف به حق اوست، بهشت را ضمانت می‌کنم. (عیون اخبارالرضا، ج ۲، ص ۲۹۶، حدیث ۷) قید عارف به حق به چه معناست؟ این قید از زبان امام جواد علیه‌السلام، تفسیر و معنی شده است. (عیون اخبارالرضا، ج ۲، ص ۲۹۸، حدیث ۱۵) مطابق این حدیث شریف، عارف به حق می‌داند که زیارت‌شونده، حجت خدا بر بندگان و بابی به سوی درگاه الهی است. پس زائر امام رضا علیه‌السلام باید بداند، آن کسی که به زیارتش می‌رود، حجت خدا بر جمیع خلایق است.

گوهرهای معرفت آن‌حضرت که باید برای مردم تبیین شود، قطعاً به‌همین جا ختم نمی‌شود.

• روایت سوم: شفاعت به‌نفع زائر امام رضا علیه‌السلام در قیامت

شیخ صدوق علیه‌الرحمه با سندی از محمدبن ابی‌نصر بزنطی نقل می‌کند که از امام رضا علیه‌السلام شنیدم که فرمود: «ما زارنی أحد من أولیائی عارفاً بحقی إلا تشفعت له یوم القیامة» (عیون اخبارالرضا، ج ۲، ص ۲۹۷، حدیث ۱۶) هیچ کسی از یاران من، مرا درحالی‌که عارف به حق من باشد، زیارت نمی‌کند مگر اینکه در روز قیامت او را شفاعت خواهم کرد. تمام راویان این حدیث از نظر دانشمند مشهور علم رجال یعنی مرحوم نجاشی، مورد اعتماد و ثقه هستند و لذا این حدیث، صحیح محسوب می‌شود.

• روایت چهارم: زیارت امام رضا علیه‌السلام سبب پاک شدن از گناهان

شیخ صدوق علیه‌الرحمه با سندی از ابوالصلت هروی نقل کرده که روزی نزد امام رضا علیه‌السلام بودم. عده‌ای از مردم قم بر آن‌حضرت وارد شدند و سلام کردند. حضرت جواب آنها را داد و آنها را به سمت خود نزدیک نمود و فرمود: مرحبا! به اهل قم؛ زیرا شما حقیقتاً از شیعیان ما هستید و زمانی خواهد آمد که تربت مرا در طوس زیارت خواهید کرد؛ آگاه باشید که هر شخصی که با غسل مرا زیارت کند، از گناهانش خارج می‌شود؛ همانند روزی که از مادر متولد شده است. (عیون اخبارالرضا، ج ۲، ص ۳۰۰، حدیث ۲۱)

نکته‌ای در اینجا وجود دارد و آن، این است که اباصلت هروی، این شخصیت بسیار معروف و تربیت‌یافته مکتب رضوی، قدری مورد بی‌مهری برخی قرار گرفته است؛ چراکه برخی او را از شیعیان نمی‌دانند؛ اما در واقع، چنین ادعایی درستی نیست. درباره اینکه او هم‌نشین با اهل‌سنت بوده است، تردیدی وجود ندارد؛ اما باید بدانیم که این معاشرت، هرگز بر عقیده او تأثیر منفی نگذاشته و به‌عبارت دیگر، هم‌نشینی با آنها یک بحث است و هم عقیده شدن با آنها بحث دیگری است؛ لذا ادله و شواهد قطعی وجود دارد که او از شیعیان بوده است و حتی اهل‌سنت هم، به شیعه بودن او تصریح کرده‌اند؛ از جمله حافظ ذهبی (متوفای ۷۴۸) در کتاب سیر خود، درباره اباصلت می‌گوید: او بزرگ، عالم، عابد و از بزرگان شیعه است. (سیر أعلام‌النبلاء، ج ۲۱، ص ۴۴۶) پس اباصلت هروی از شیعیان راسین بوده است. همچنین ذهبی در کتاب میزان‌الإعتدال خود می‌نویسد: «الرجل الصالح إلا أنه شیعی جَلَد» و جَلَد در لغت به‌معنای غلیظ و قوی و شدید است. (لسان‌اللسان، ج ۱، ص ۱۹۶) با این توضیحات، جای تعجب است که برخی او را از اهل‌سنت به‌شمار آورده‌اند. (ر.ک: رجال شیخ طوسی، ص ۳۶۰).

به‌همین مناسبت عرض کنم که بنده کتابی تألیف کرده‌ام که حدود پنج‌سال روی آن زحمت کشیده‌ام، به‌نام «الرواة عن الائمة الهداة من اهل‌السنة» و موضوع آن، راویان اهل‌سنت از امامان شیعه علیهم‌السلام است. روی این موضوع یا اصلاً کار نشده و یا اگر هم شده باشد، بسیاراندک است. این کتاب، ما را با این مسأله آشنا می‌کند که راویان اهل-سنت با اهل‌بیت علیهم‌السلام، تا چه اندازه رابطه تنگاتنگی داشته‌اند و از آن بزرگواران، روایت نقل می‌کنند. عمده این کتاب راویانی‌اند که از امیرالمؤمنین علی علیه‌السلام روایت کرده‌اند؛ لذا در این کتاب یک منبع شیعی پیدا نمی‌کنید. بنده در این کتاب به حدود ۲۵ نفر از راویان اهل‌سنت از امام رضا علیه‌السلام اشاره کرده و روایات‌شان را آورده‌ام که جا دارد، آستان قدس رضوی علیه‌السلام روی این موضوع بیشتر کار کند. این کتاب توسط مرکز فقهی ائمه اطهار علیهم‌السلام که توسط استاد بزرگ و عزیز ما آیت‌الله‌العظمی فاضل لنکرانی علیه‌الرحمه تأسیس شده، به چاپ رسیده است.

• نیم‌نگاهی بر گوهرهای معرفت

گوهرهای معرفت را باید از لابلای زیارتنامه این دو بزرگوار استخراج نمود و تعابیر موجود در زیارتنامه امام رضا علیه‌السلام واقعاً محیرالعقول و تکان‌دهنده است. در این مجال، به برخی از آنها اشاره می‌شود:

۱. ولیّ خدا و فرزند ولیّ خدا؛ ۲. عبد خدا و ولیّ دین خدا؛ ۳. قیام‌کننده به عدل؛ ۴. دعوت‌کننده به دین خدا و دین پدران صادق خود؛ ۵. برپادارنده امر الهی؛ ۶. دعوت‌کننده به راه الهی؛ ۷. حجت خدا و فرزند حجت خدا؛ ۸. وارث حضرت آدم؛ ۹. برگزیده الهی؛ ۱۰. وارث حضرت نوح علیه‌السلام؛ ۱۱. وارث حضرت اسماعیل ذبیح‌الله علیه‌السلام؛ ۱۲. وارث حضرت موسی کلیم‌الله علیه‌السلام؛ ۱۳. وارث حضرت عیسی روح‌الله علیه‌السلام؛ ۱۴. وارث امیرالمؤمنین علی‌بن ابی‌طالب علیه‌السلام؛ ۱۵. وارث حضرت زهرا علیهاالسلام؛ ۱۶. وارث رسول‌خدا صلی‌الله‌علیه‌وآله؛ ۱۷. وارث امام حسن و امام حسین علیهماالسلام؛ ۱۸. وارث باقر علم‌الاولین علیه‌السلام؛ ۱۹. وارث جعفربن محمدالصادق علیه‌السلام؛ ۲۰. وارث موسی‌بن جعفر علیه‌السلام؛ ۲۱. شهید سعید؛ ۲۲. مظلوم مقتول؛ ۲۳. راستگوی بی‌همتا؛ ۲۴. نیکوکار باتقوا؛ ۲۵. راستگوی تصدیق‌شده؛ ۲۶. نور خدا در تاریکی‌های زمین؛ ۲۷. ستون دین؛ ۲۸. سپری از عذاب؛ ۲۹. امام هدایت؛ ۳۰. العروة‌الوثقی (ریسمان محکم الهی)

هر یک از این گوهرها، نیاز به تفسیر و توضیح دارد که شرح آنها در این مقال نمی‌گنجد و نیاز به چندین جلسه وقت دارد. به‌طور خلاصه و فشرده اگر بخواهیم اشاره‌ای کنیم، باید بگوییم که امام رضا علیه‌السلام دعوت‌کننده به توحید الهی، راه وصول به خدا و طریق رسیدن به خداست؛ چراکه رسیدن به مقصد الهی، تنها از مسیر اهل‌بیت ممکن است. در این زمینه یعنی نقش پررنگ اهل‌بیت علیهم‌السلام در تحقق توحید این روایت را نقل می‌کنم که مرحوم شیخ مفید (متوفای ۴۱۳ قمری) نقل کرده که زنی وارد مسجد کوفه شد و ضمن تمجید از امیرالمؤمنین علیه‌السلام گفت: او کسی است که توحید تنها با پذیرش او ولایتش محقق می‌شود. (اختصاص، ص ۱۹)

• گوهرهای معرفت در زیارتنامه حضرت معصومه علیهاالسلام

از میان تمام امامزادگان، تنها سه نفر زیارت مأثور دارند: حضرت علی‌اکبر حضرت ابوالفضل‌العباس و حضرت فاطمه معصومه علیهاالسلام. در اهمیت زیارت حضرت فاطمه معصومه علیهاالسلام همین بس که جناب سعدبن سعد از امام رضا علیه‌السلام نقل می‌کند که حضرت فرمود: هرکس فاطمه معصومه را زیارت کند، بهشت بر او واجب می‌شود. (عیون أخبارالرضا، ج ۲، ص ۱۹۱)

در زیارتنامه وارد از امام رضا علیه‌السلام، حضرت از خواهرش این تعبیر را دارد که «إنّ لک عندالله شأنا من‌الشأن» یعنی برای فاطمه معصومه علیهاالسلام یک شأن و جایگاه با عظمت وجود دارد که برای ما قابل درک و فهم نیست. ما چگونه می‌خواهیم، شأن و مقام حضرت معصومه علیهاالسلام را دریابیم؟ این چه مقامی برای ایشان است که او دختر امام، خواهر امام و عمه امام است. در همین زیارتنامه، امام رضا علیه‌السلام می‌فرماید: «عرّف‌الله بیننا وبینکم فی‌الجنّة» و این عبارت بیان‌گر آن است که تنها در بهشت است که می‌توان به جایگاه رفیع حضرت معصومه علیهاالسلام پی برد.

برای اینکه عظمت مقام و جلالت شأن آن بانو و کریمه اهل‌بیت علیهم‌السلام بیشتر مشخص شود، این روایت را نقل می‌کنم که مرحوم میرزامحمد تنکابنی (متوفای ۱۳۰۲ قمری) در کتاب رساله فاطمیه، روایتی را از امام رضا علیه‌السلام نقل کرده که فرمود: «من زار فاطمة بقم فکأنما زار الحسین بکربلا»؛ یعنی هرکس حضرت فاطمه معصومه علیهاالسلام را در قم زیارت کند، همانند آن است که امام حسین علیه‌السلام را در کربلا زیارت کرده باشد. خداوند توفیق زیارت با معرفت این بزرگواران را به همه ما عنایت فرماید.

عطر یار

ای خسرو گردون فَرَم، لختی نظر کن از کَرَم!

امام خمینی قدس‌سره

ای خسرو گردون فَرَم، لختی نظر کن از کَرَم!
کفّار مُستولی نگر، اسلامْ مُستضعف ببین!
ناموس ایمان در خطر، از حیله لامذهبان
خون مُسلمانان هدر، از حمله اعدای دین
ظاهر شود آن شه اگر، شمشیر حیدر بر کمر
دستار پیغمبر به سر، دست خدا در آستین
دیّاری از این مُلحدان، باقی نماند در جهان
ایمن شود روی زمین از جور و ظُلم ظالمین
من گر چه از فرط گُنه شرمنده و زارم، ولی
شادم که حاکم کرده حق، با آب مهر تو عجین
خاصه کنون کز فیض حق، مدحت سُرودم آنچنان
کز خامه ریزد بر ورق، جای مُرکّب انگبین
تا چنگل شاهین کند، صید کبوتر در هوا
تا گرگ باشد در زمین، بر گوسفندان خشمگین
بر روی احبابت شود مفتوح ابواب ظفر
بر جان اعدایت رسد هر دم بلای سهمگین
تا باد نوروزی وزد هر ساله اندر بوستان
تا ز ابر آذاری دمد، ریحان و گل اندر زمین
بر دشمنان دولتت هر فصل باشد چون خزان
بر دوستانت هر مهی بادا چو ماه فروَدین!
عالم شود از مقدمش، خالی ز جهل، از علم پُر
چون شهر قم از مقدمِ شیخ اجل، میر مهین

آیت‌الله حسینی بوشهری تبیین کرد

نقش بقاع متبرکه در تقویت وحدت و انسجام ملی

رئیس جامعه مدرسین حوزه علمیه قم، با اشاره به تلاش‌های دشمنان در جهت از بین بردن پیوند میان مردم و انقلاب، خاطرنشان کرد: یکی از مکان‌هایی که می‌تواند در جهت تقویت وحدت، انسجام ملی و معنویت، خصوصا بعد از بحران‌های احتمالی، نقش‌آفرین باشد، همین بقاع متبرکه است.

به گزارش روابط عمومی جامعه مدرسین حوزه علمیه قم، تعدادی از خادمان و مسئولان فرهنگی حرم مطهر حضرت معصومه علیهاالسلام با آیت‌الله حسینی بوشهری دیدار کردند.

رئیس جامعه مدرسین حوزه علمیه قم، در این دیدار با تبریک دهه کرامت و با اشاره به جایگاه ویژه بقاع متبرکه، گفت: اهل‌بیت علیهم‌السلام همان‌گونه که در دوران حیات خود ملجأ و پناهگاه مردم بوده‌اند، بعد از شهادت یا وفات خود نیز، این حالت استمرار پیدا کرده است و حتی غیرمسلمانان نیز، به این بقاع متبرکه ابراز ارادت می‌کنند.

وی خطاب به خادمان حرم مطهر حضرت فاطمه معصومه علیهاالسلام اظهار کرد: تلاش کنید که به‌واسطه حضور مستمر در کنار این گنجینه با ارزش، دچار عادی‌انگاری نشوید و هر روز مانند کسی باشید که برای اولین‌بار به زیارت حضرت مشرف می‌شود؛ چراکه اگر خود از لحاظ روحی تحت تأثیر قرار نگیرید، نمی‌توانید در رابطه با دیگران نیز تأثیرگذار باشید.

امام جمعه قم با اشاره به تلاش‌های دشمنان در جهت از بین بردن پیوند میان مردم و انقلاب، خاطرنشان کرد: یکی از مکان‌هایی که می‌تواند در جهت تقویت وحدت، انسجام ملی و معنویت، خصوصاً بعد از بحران‌های احتمالی، نقش‌آفرین باشد، همین بقاع متبرکه است.

وی افزود: دشمنان در تلاش‌اند، میان اهل‌بیت علیهم‌السلام و مردم فاصله بیندازند؛ بنابراین شما نیز باید در مقابل، از این ظرفیت طلایی برای تقویت پیوند میان مردم و نظام و انقلاب استفاده کنید. تلاش کنید تا ضمن استفاده از ابزار مختلف، کار خود را توسعه دهید و زائران را نسبت به فعالیت‌های خود آشنا کنید.

آیت‌الله حسینی بوشهری در بخش دیگری از سخنان خود، به تبیین حدیثی از پیامبر گرامی اسلام صلی‌الله‌علیه‌وآله پرداخت و گفت: پیامبر اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله می‌فرماید: «لکل شیء أساس و أساس الإسلام حبنا أهل‌البیت»؛ یعنی هر چیزی نیازمند اساس و پایه‌ای است و اساس اسلام، محبت اهل‌بیت علیهم‌السلام است. به‌عبارت دیگر کسانی که این محبت را دارا هستند، در واقع اساس اسلام را دارا هستند.

دبیر شورای‌عالی حوزه‌های علمیه در بخش پایانی سخنان خود، با اشاره به مشارکت و حضور باشکوه جوانان و نوجوانان در مراسم دهه کرامت، گفت: حضور پرشور نسل جوان در ایام دهه کرامت، باید بیشتر انعکاس داده شود و صدا و سیما باید در بازتاب این حضور، بهتر عمل کند.

آیت‌الله کریمی جهرمی تأکید کرد

با زبان هنر، مظاهر دینی را در بوستان‌ها به نمایش بگذارید

استاد حوزه علمیه قم، خطاب به شهردار قم، با بیان اینکه با زبان هنر، مظاهر دینی را در بوستان‌ها به نمایش بگذارید، اظهار کرد: در کنار خدمات شهری، در حوزه فرهنگ نیز، اگر بتوان هنرمندانه و با ظرافت، در مکان‌های پررفت و آمد، از افراد ناصح و دلسوز که دارای بیانی نرم و توان ارتباط‌گیری هستند، برای ترویج فضیلت‌های اخلاقی استفاده برد، به‌تدریج در اخلاق جامعه اثر خواهد گذاشت.

به گزارش خبرگزاری حوزه، آیت‌الله کریمی جهرمی در دیدار دکتر سقائیان‌نژاد، شهردار قم با تبریک دهه کرامت، اقدامات شهرداری در سال‌های اخیر را خرسندکننده دانسته و با اشاره به روایاتی درباره عظمت شهر مقدس قم، افزود: قم هویت مذهبی و علمی خاصی دارد و باید در برنامه‌ها، این هویت حرم اهل‌بیت علیهم‌السلام بودن قم را حفظ کرد. یکی از مسئولان قم در زمان آیت‌الله‌العظمی بروجردی قدس‌سره کاری انجام داده بود که ایشان خیلی ناراحت شده بودند و به او دستور داده بودند که اول صبح که از خواب بلند می‌شوید، صد بار بگوئید «اینجا قم است».

این استاد حوزه علمیه قم، در بخش دیگری از توصیه‌های خود بیان کرد: توسعه بوستان‌ها و فضای سبز که در سال‌های اخیر در قم انجام شده، بسیار شادی‌آفرین و روح‌بخش است و انسان را متوجه آیات الهی می‌کند. چه خوب است که بتوانید، با زبان هنر، مظاهر دینی را هم در این بوستان‌ها به نمایش بگذارید تا همزمان که مردم از نظر تفریحی و آرامش تغذیه می‌شوند، برای رشد معنویت آن‌ها هم، اقداماتی انجام دهیم.

وی در ادامه ضمن اشاره به برخی از پروژه‌های بلاتکلیف در شهر، گفت: گاهی بدون برنامه‌ریزی، هزینه‌های کلانی برای یک پروژه می‌شود و با مرور زمان، متوجه می‌شوند که موانعی برای این کار می‌باشد و طرح به‌طور کامل متوقف می‌شود، حتی گاهی مجبور به تخریب آن می‌شوند که باید با نظارت و دقت کامل از ابتدا، از اتلاف بیت‌المال جلوگیری شود.

این استاد حوزه علمیه قم در ادامه، با تأکید بر ارتباط صمیمی و دلسوزانه با آحاد مردم خصوصا جوانان، بیان کرد: در کنار خدمات شهری در حوزه فرهنگ نیز، اگر بتوان هنرمندانه و با ظرافت، در مکان‌های پررفت و آمد مانند بوستان‌های شهر، از افراد ناصح و دلسوز که خود متخلق به اخلاق شایسته‌اند و دارای بیانی نرم و توان ارتباط‌گیری با اقشار مختلف مردم هستند، برای ترویج روحیه دینی و فضیلت‌های اخلاقی استفاده برد، به‌تدریج در اخلاق جامعه اثر خواهد گذاشت.

آیت‌الله کریمی جهرمی، در پایان با اشاره به برخی از روایات که بر خدمت به ضعفا تأکید دارند، خاطرنشان کرد: مراقب باشید در روند خدمات‌تان به کسی ظلم نشود، اقشار مظلوم و محروم تحت فشار قرار نگیرند، با مردم به‌صورت مستقیم در ارتباط باشید و موجبات شادی و نشاط مردم را فراهم آورید؛ مخصوصاً به زندگی عزیزانی که مسئولیت نظافت شهر را در ساعات مختلف در گرما و سرما بر عهده دارند و به مردم خدمت می‌کنند، اهتمام و رسیدگی بیشتری داشته باشید.